

Kultúra és versenyképesség: mi az ok és mi az okozat? Pillanatfelvétel és/vagy predikció?

Előadás a

Magyar Információbrókerek Egyesülete
„Jövendőmondás - predikció a múlt és a jelen adatai
alapján” konferenciáján
Budapest, 2015. szeptember 23.

Az előadás három gondolat köré szerveződik

- A kultúra és a gazdasági fejlettség/versenyképesség ok-okozati viszonyáról nincs egyértelmű kép a szakirodalomban.
- A kultúra változók faktoranalízisének tanulsága, hogy a Fejlesztés-orientáltság vs. Status quo orientáltság főfaktor tűnik a leginkább meghatározónak a fejlettség/versenyképesség tekintetében.
- Nincs egyetlen sikeres versenyképességi mintázat.

Kutatási háttér:

- GLOBE (1994-)
- OTKA T 046897 „Gazda(g)ság és kultúra – a jövőorientált versenyképesség kulturális meghatározottsága (a GLOBE kutatás alapján)” (2004-2008)

Publikációs háttér:

- **Bakacsi Gyula:** Kultúra és gazda(g)ság – a gazdasági fejlődés és fejlettség és a GLOBE kultúra változóinak összefüggései. *Vezetéstudomány* Vol. 37, No 12. (December 2006); pp: 35-46. (ISSN 0133-0179)
- **Bakacsi Gyula:** A kultúra változók közötti kapcsolatok a GLOBE kutatás eredményei alapján. *Vezetéstudomány* Vol 43, No 4. (Április, 2012) pp: 12-22. (ISSN 0133-0179)

„ . . . a nemzetközi versennyel kapcsolatos kérdések, legyenek bár politikaiak vagy gazdaságiak, egyre inkább **kulturális** formát öltenek”. (Fukuyama: Bizalom, 1995, 17.o.)

„... az új világban a legmélyebb, legfontosabb és legveszélyesebb konfliktusok nem társadalmi osztályok, nem a szegények és gazdagok vagy más gazdaságilag meghatározható csoportok között bontakoznak ki, hanem különböző kulturális entitásokhoz tartozó népek között. . . . a hidegháború utáni világ hét vagy nyolc fő civilizáció világa. Az államok érdekeit, ellentéteit és társulásait **kulturális** hasonlóságok és különbözőségek alakítják. . . . A politikai és gazdasági fejlődés meghatározó mintái civilizációnként eltérőek. A világpolitika napirenden lévő kérdései a **civilizációk** közötti különbségekre vezethetők vissza.”

(Huntington, 2001, 24-27.old.)

1) A gazdaság és kultúra közötti ok-okozati viszonyban a kultúra valójában egy igen erős meghatározó tényező (ok), aminek igen erőteljes hatása van a gazdasági fejlődésre.

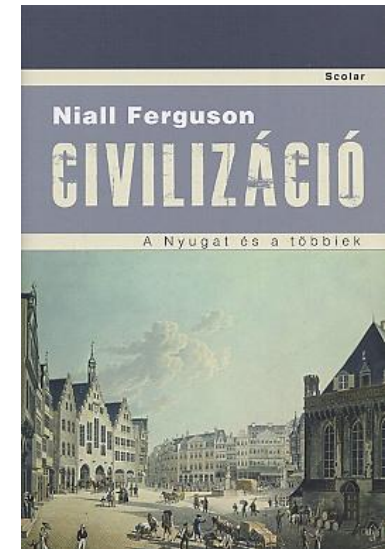
- Csak egy kiragadott példa ebből a történelmi folyamatból: a XV.-XVI. században a gyarmatosítást a középkori **katolikus** Európa feudális gazdasági-politikai nagyhatalmai kezdik el (Spanyolország, Portugália), de a Nagy Armada térdre kényszerítése után a XVII. századtól a **protestáns** Anglia (és Németalföld) válik meghatározóvá, amely egyben a újkor kapitalista fejlődésének bölcsőjévé is válik.
- Niall Ferguson történelmi kutatásai is kulturális tényezőkre (killing application) vezeti vissza a kelet-nyugati hatalmi váltást
- Max Weber „protestáns etika szelleme”

Niall Ferguson: Civilizáció

Történetileg:

- A XV. század végéig a távol-keleti országok (birodalmak) fejlődtek és uralták a(z akkor ismert) világot gazdaságilag és hatalmi-katonai szempontból is
- A XVI. századtól Európa veszi át ezt a szerepet a maga tagolt, egymással is versengő államaival. Sikerének titka? Hat „killing application”: **Verseny**, Tudomány, **Tulajdonjogok**, Orvostudomány (vagyis az egészségügy), Fogyasztás és Munka(erkölcs)

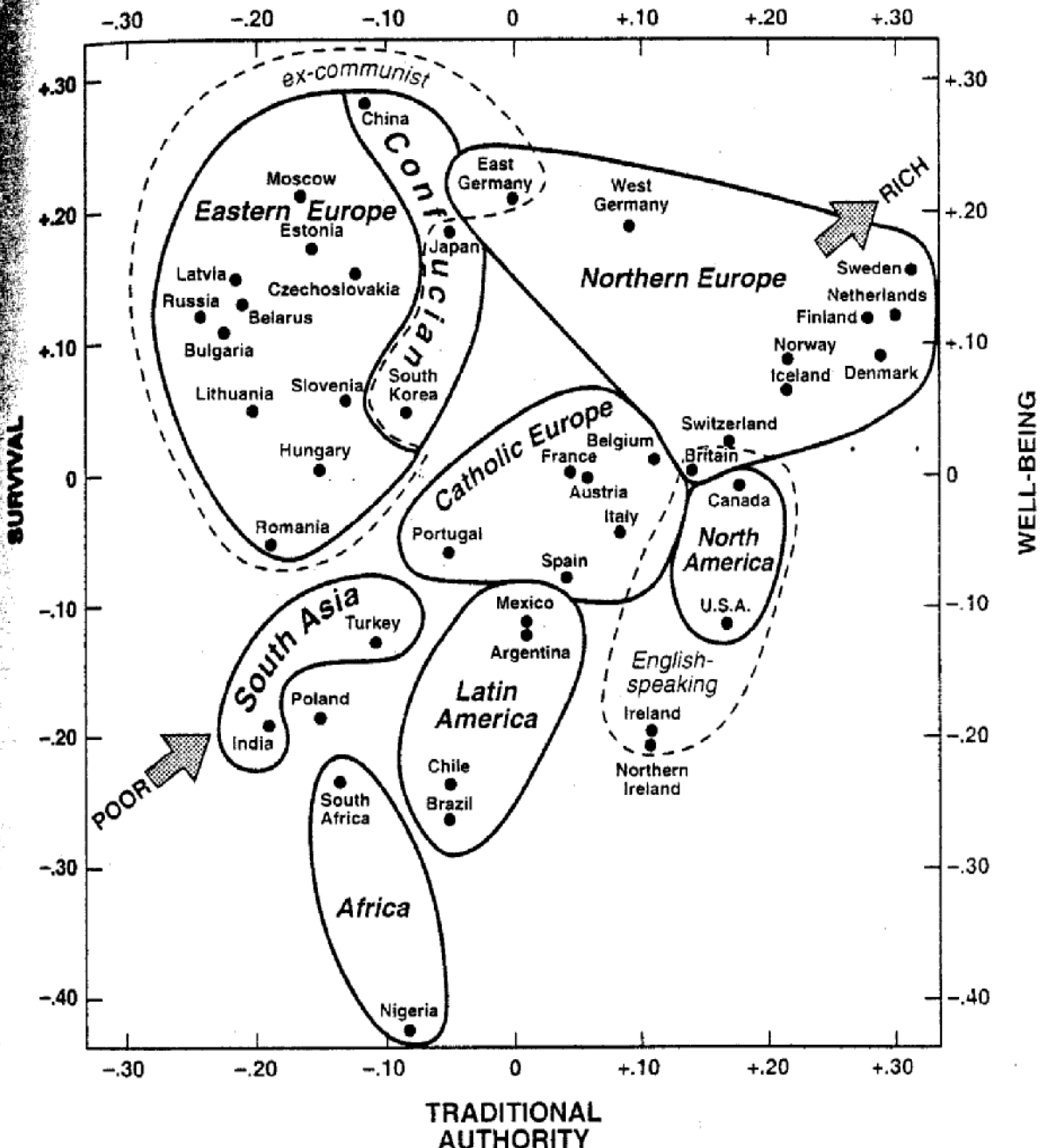
Ferguson, Niall:
Civilizáció
Scolar, 2011

2) Inglehardt: a világban mind a fejlődő, mind a fejlett társadalmakban az értékek szintjén ható, világnézeti változások mennek végbe.

- World Value Survey (WVS)
- a társadalom kultúrája, a gazdaság és a politika kölcsönösen hatnak egymásra, valószínűsíthető, hogy ezek változásai mögött is kölcsönhatások munkálkodnak.
- Inglehart szerint a kulturális, gazdasági és politikai változások koherens, sőt bizonyos mértékig előre jelezhető pályán együtt mozognak, és ezt az összefüggést a *Modernizáció-Posztmodernizáció Átmenet* elméleti kerete magyarázza.
- Fontos megjegyezni, hogy e kapcsolat nem determinisztikus természetű, sokkal inkább az egyes szegmensek bizonyos változásai erősen valószínűsítik más területek változásainak meghatározott irányait, ez a pálya azonban nem kizárólagos, pusztán a többi jövő-változatnál nagyobb valószínűséggel bekövetkező lehetőség, ahol e változások „együtt haladva” támogatják egymást. A kutatás során figyelemre méltóan szoros kapcsolat mutatkozott makro-szintű változók, mint például stabil demokrácia, gazdasági növekedés és mikro-szintű jelmezők, mint például a bizalom, családi értékek vagy a tolerancia között. (Inglehart, 1997)

SECULAR-RATIONAL AUTHORITY

first principal component factor loadings

Inglehardt
kultúra
térképe

Konklúzió a kultúra és gazdasági teljesítmény viszonyáról

- A kulturális mintázat prediktív a gazdasági teljesítményre
- A gazdasági fejlettség kulturális változást eredményez (Inglehardt)
- Kölcsönös meghatározottság

Konklúzió a kultúra és gazdasági teljesítmény viszonyáról

- A kulturális mintázat prediktív a gazdasági teljesítményre
- A gazdasági fejlettség kulturális változást eredményez (Inglehardt)
- Kölcsönös meghatározottság

GLOBE alapú főfaktor elemzés

A GLOBE

kulturális klaszterei

Angol-szász	Észak-Európa	Germán- Európa	Kelet-Európa	Latin-Európa
Anglia Ausztrália Dél-Afrika (fehér) Írország Kanada Új-Zéland USA	Dánia Finnország Svédország	Ausztria Hollandia Németország (volt NDK) Németország (volt NSZK) Svájc	Albánia Görögország Grúzia Kazahsztán Lengyelország Magyarország Oroszország Szlovénia	Franciaország Izrael Olaszország Portugália Spanyolország Svájc (francia)
Afrika (egyen- lítőől délre)	Arab (Közel- Kelet)	Dél-Ázsiai	Konfuciánus Ázsia	Latin-Amerika
Dél-Afrika (fekete) Namíbia Nigéria Zambia Zimbabwe	Egyiptom Katar Kuvait Marokkó Törökország	Fülöp-szigetek India Indonézia Irán Malajzia Thaiföld	Dél-Korea Hong Kong Japán Kína Szingapúr Tajvan	Argentína Bolívia Brazília Costa Rica Ecuador El Salvador Guatemala Kolumbia Mexikó Venezuela

Kultúra változók

(House et al., 2004, 11-12.o.)

- *Hatalmi távolság*
- *Bizonytalanság kerülés*
- *Intézményi kollektívizmus*
- *Csoport kollektívizmus (Triandis)*
- *Nemi egyenlőség*
- *Rámenősség/Asszertivitás*
- *Teljesítmény orientáció*
- *Jövőorientáció*
- *Humánorientáció*

A kultúra változók faktoranalízise

	Raw			Rescaled		
	Component			Component		
	1	2	3	1	2	3
Bizonytalanság kerülés	,566			,936		
Jövőorientáció	,409		,055	,884		,118
Teljesítményorientáció	,293	,075	,191	,717	,183	,467
Hatalmi távolság	-,241	-,131	,163	-,591	-,321	,400
Humánorientáció		,404	,128		,857	,271
Rámenősség/Asszertivitás		-,258	,128		-,695	,344
Intézményi kollektívizmus	,200	,291		,471	,687	
Csoport kollektívizmus	-,467	,142	,518	-,640	,195	,710
Nemi egyenlősége	-,049		-,216	-,134		-,587

A kultúra változók faktoranalízise

	Raw			Rescaled		
	Component			Component		
	1	2	3	1	2	3
Bizonytalanság kerülés	,566			,936		
Jövőorientáció	,409		,055	,884		,118
Teljesítményorientáció	,293	,075	,191	,717	,183	,467
Hatalmi távolság	-,241	-,131	,163	-,591	-,321	,400
Humánorientáció		,404	,128		,857	,271
Rámenősség/Asszertivitás		-,258	,128		-,695	,344
Intézményi kollektivizmus	,200	,291		,471	,687	
Csoport kollektivizmus	-,467	,142	,518	-,640	,195	,710
Nemi egyenlősége	-,049		-,216	-,134		-,587

1. főfaktor: Bizonytalanság kerülés – Jövőorientáció – Teljesítményorientáció – Hatalmi távolság (negatív faktorsúlyal).

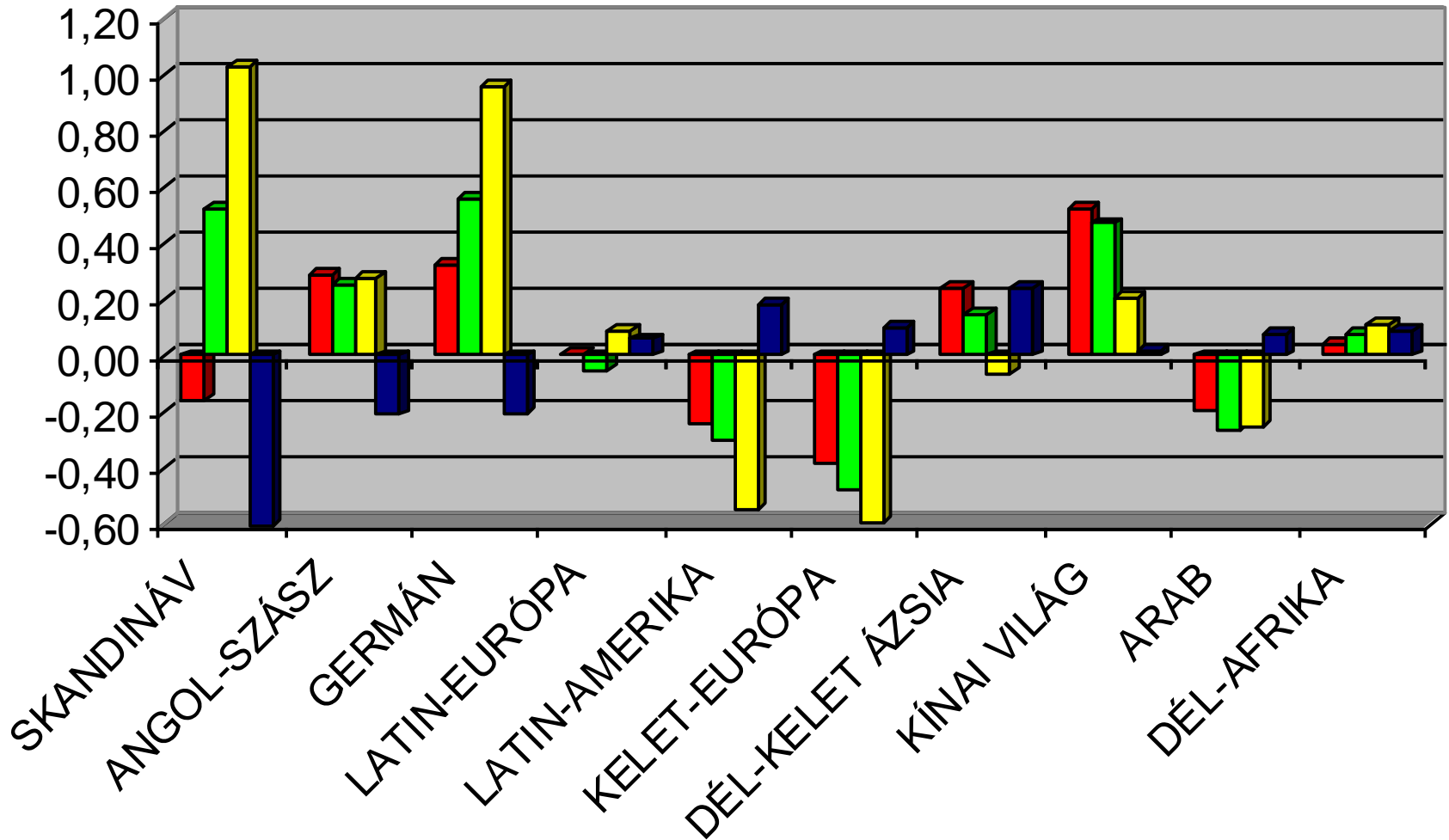
A főfaktorra másodlagosan töltő kultúra változók: Intézményi kollektivizmus –
Csoport kollektivizmus (negatívan)

A főfaktor a variancia 35%-át magyarázza.

- Bizonyos kultúrák a bizonytalanság fölötti kontrollra, a jövő előre-jelezhetőségére és tervezésére törekszenek, jövő- és teljesítményorientáltak, és nem tolerálják a hatalom túlzottan egyenlőtlen elosztását. Ezeket összefoglalóan **fejlesztésorientált kultúráknak** nevezhetjük.
- Más kultúrákra inkább a nagyobb bizonytalanság érzet jellemző, jelenbeli problémák megoldására koncentrálnak, kevésbé jellemző a kiemelkedő teljesítményre való törekvés vagy annak megléte esetén nem a kiválóság a jutalmazás és előmenetel alapja, ugyanakkor relatíve magasabb hatalmi távolság és ennek elfogadottsága jellemzi a társadalmi viszonyait. Ezeket a kultúrákat jelenben élő, **status quo orientált kultúráknak** nevezhetjük.

1. FŐFAKTOR: Státusz quo – Fejlődés

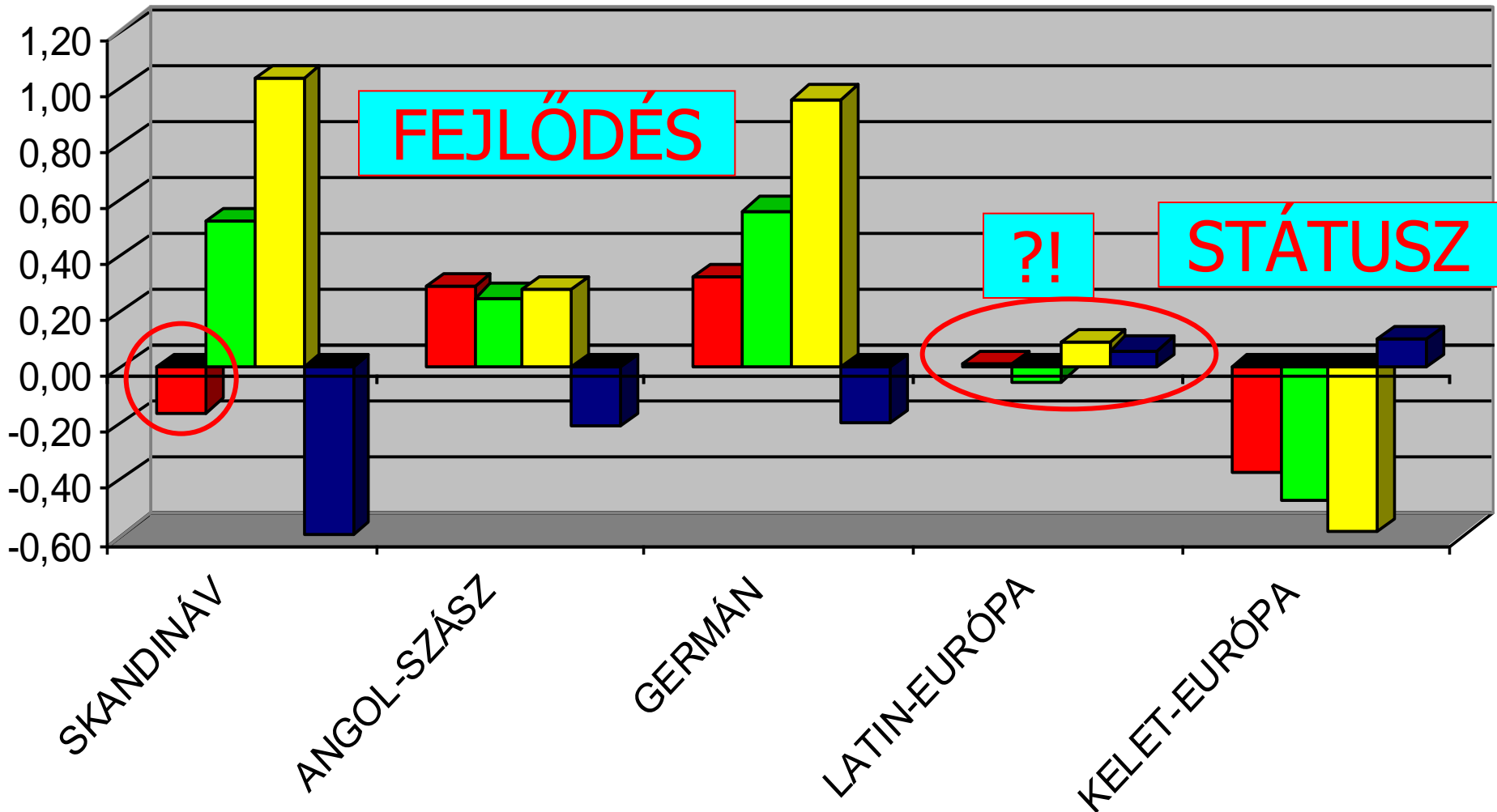
(Teljesítményorientáció – Jövőorientáció – Bizonytalanságkerülés – Hatalmi távolság /neg/)

1. FŐFAKTOR: Státusz quo – Fejlődés

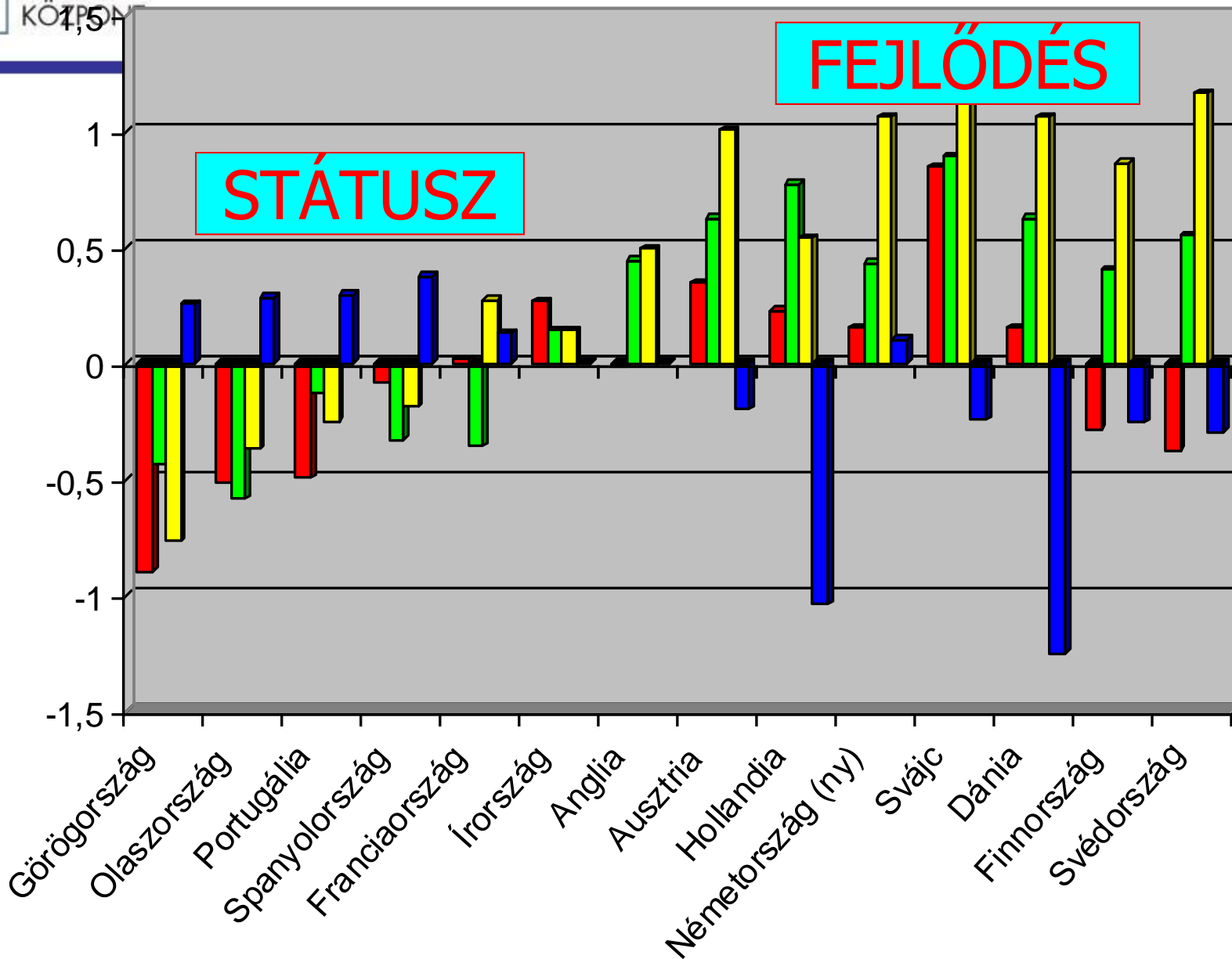
(Teljesítményorientáció – Jövőorientáció –
Bizonytalanságkerülés – Hatalmi távolság /neg/)

Európa

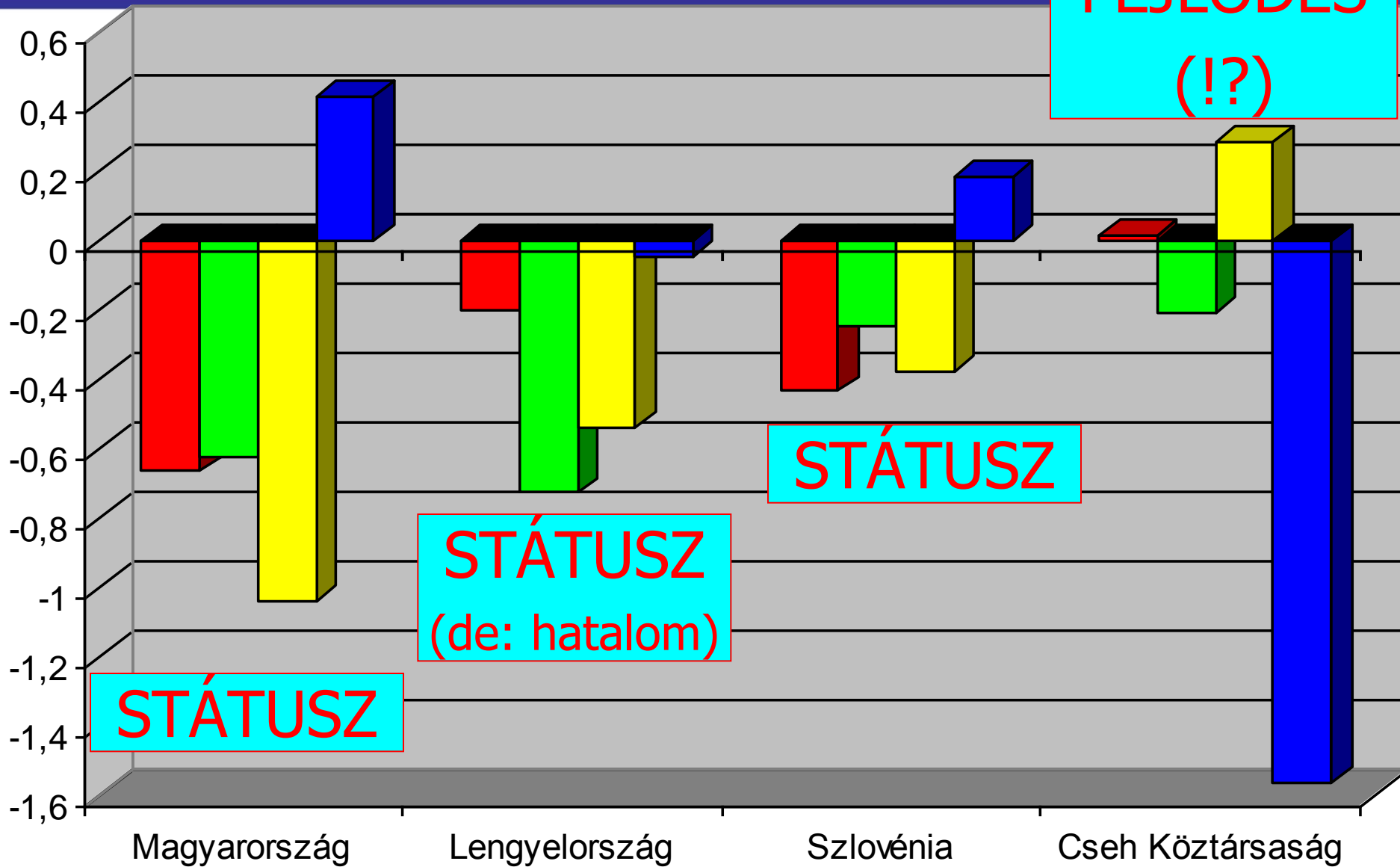

Európa: Státusz – Fejlődés

Csatlakozók: Státusz – Fejlődés

FEJLŐDÉS
(!?)

STÁTUSZ

STÁTUSZ
(de: hatalom)

STÁTUSZ

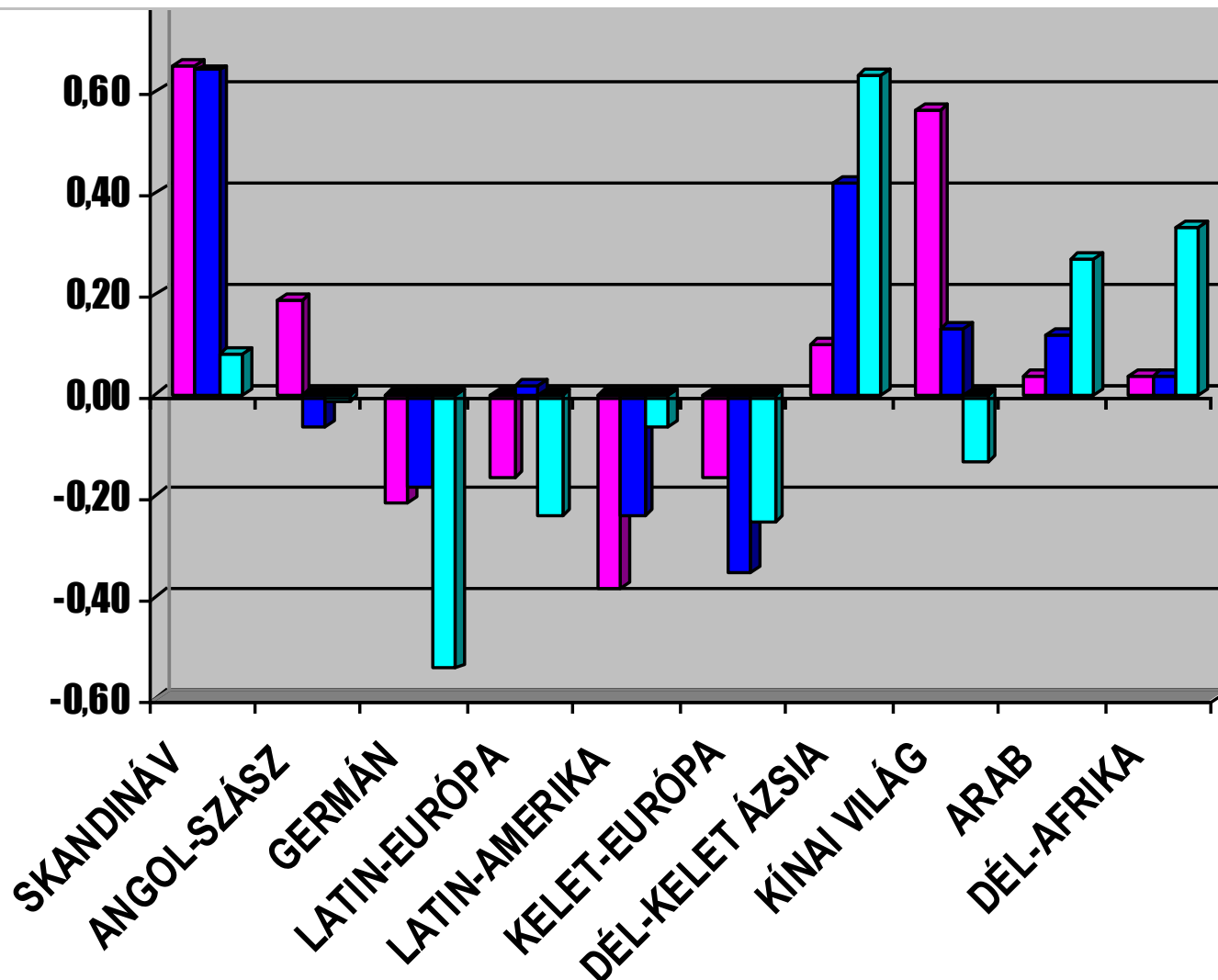
2. főfaktor: Humán orientáció – Rámenősség/ Asszertivitás /neg/– Intézményi kollektivizmus.

A főfaktor a variancia közel 21%-át magyarázza.

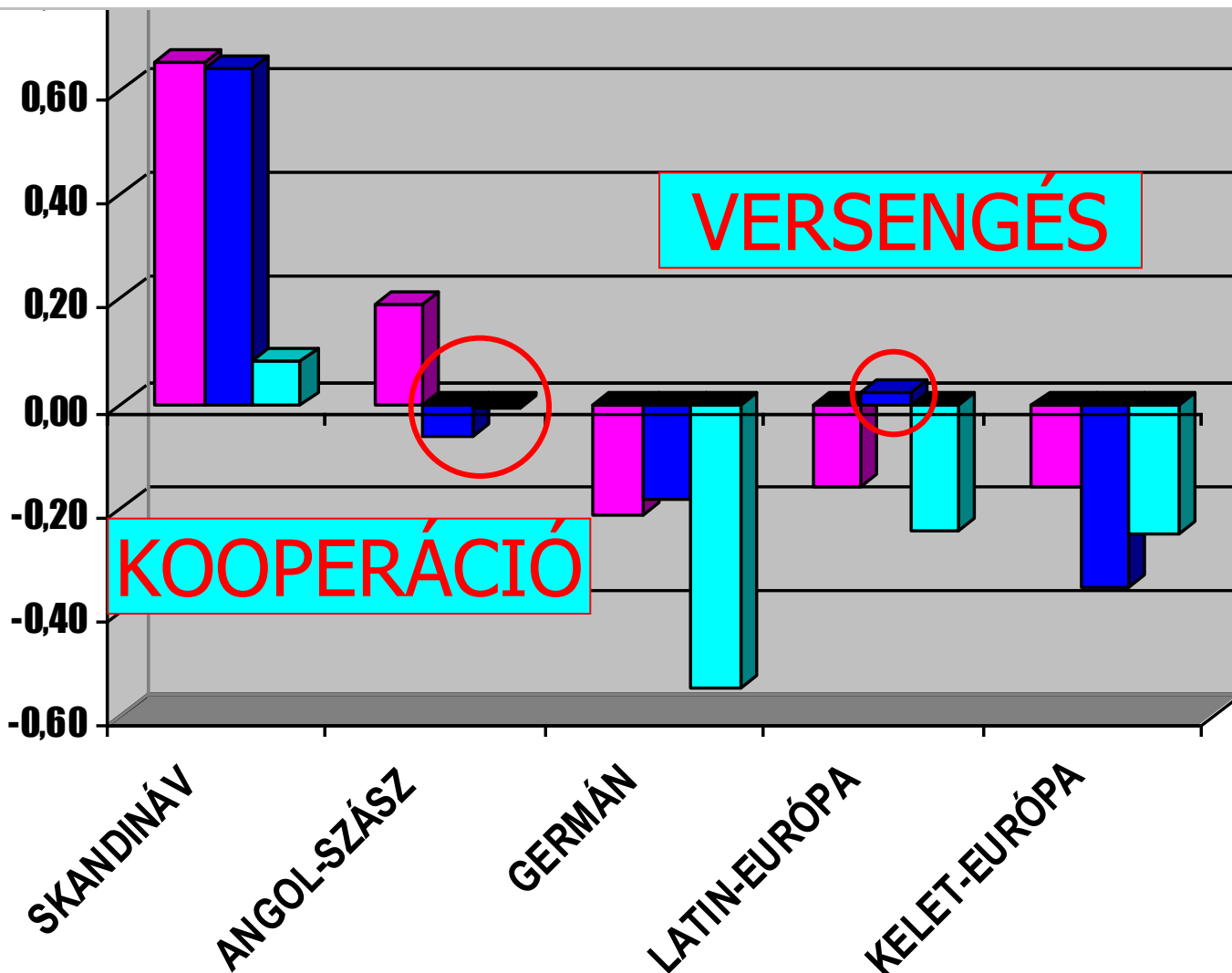
- Bizonyos kultúrák humánorientáltak, gondoskodóak (kerülik az asszertív, rámenős viselkedési mintákat, és a szélesebb társadalmi közegbe integrálódó, kollektív viselkedési stratégiák jellemzik. Ezeket összefoglalóan **kooperatív kultúrá**knak nevezhetjük.
- Más kultúrákra ugyanakkor a rámenősebb, asszertívebb viselkedés minták, a gondoskodás, igazságosság, méltányosság, önzetlenség, nagylelkűség hiánya, és az egyéni boldogulási stratégiákat követő, önérdeket előtérbe helyező gondolkodás és cselekvés jellemző. Ezeket a kultúrákat **versengő kultúra**knak nevezhetjük.

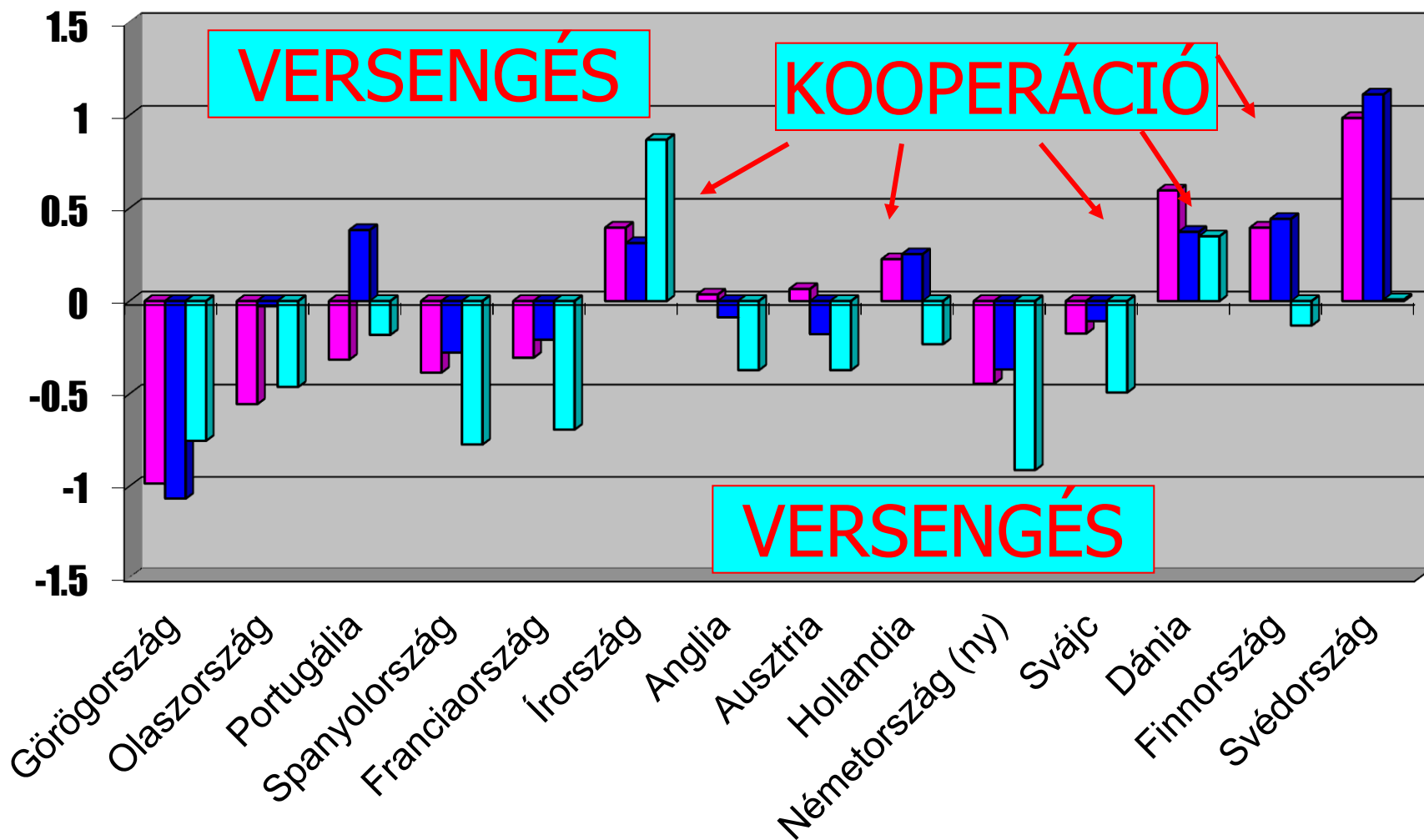
2. Főfaktor: Versengés – Kooperáció (Intézményi kollektívizmus– Rámenősség – Humánorientáció)

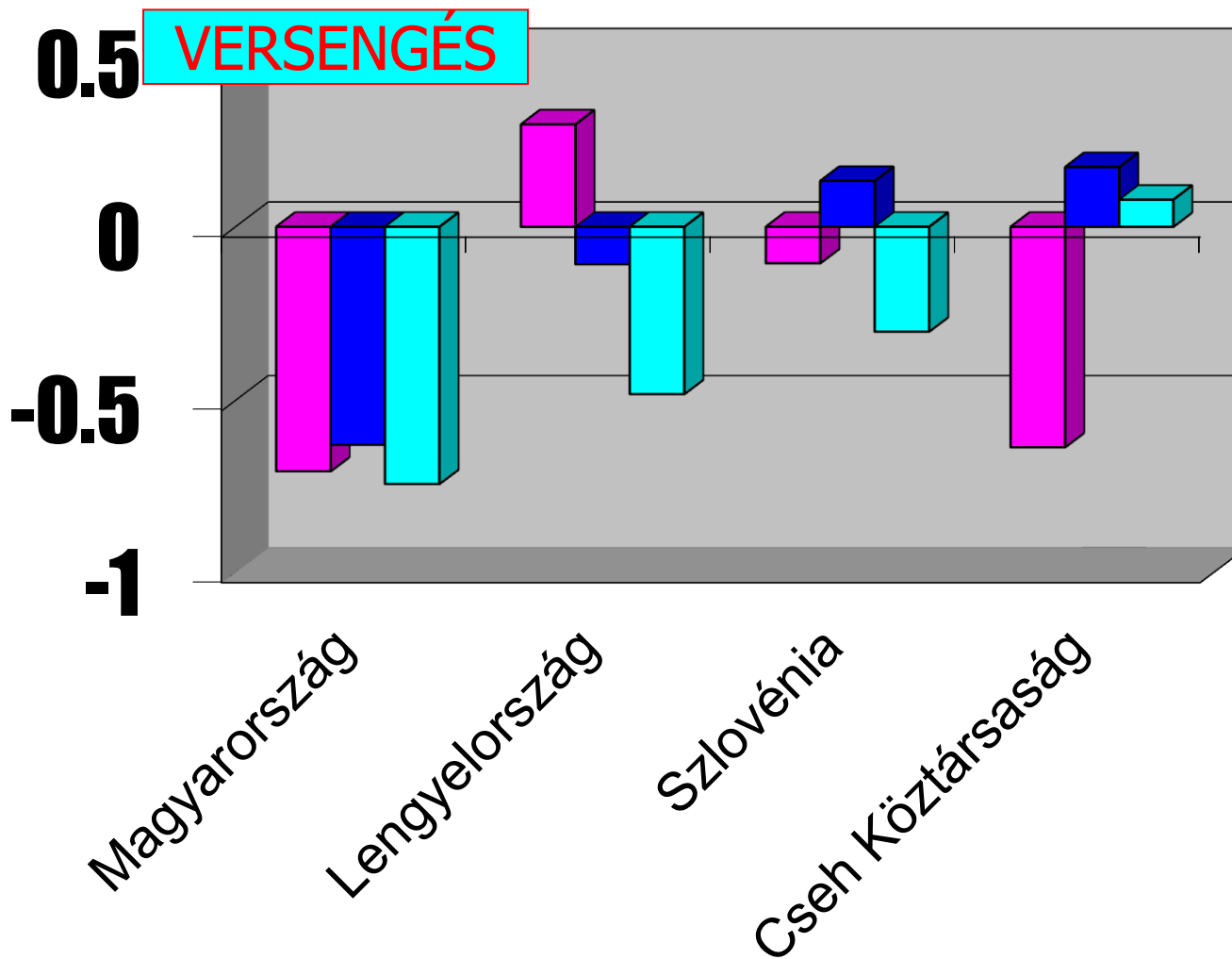
2. Főfaktor: Versengés – Kooperáció (Intézményi kollektívizmus– Rámenősség – Humánorientáció)

Európa: Versengés – Kooperáció

Csatlakozók: **Versengés** – Kooperáció

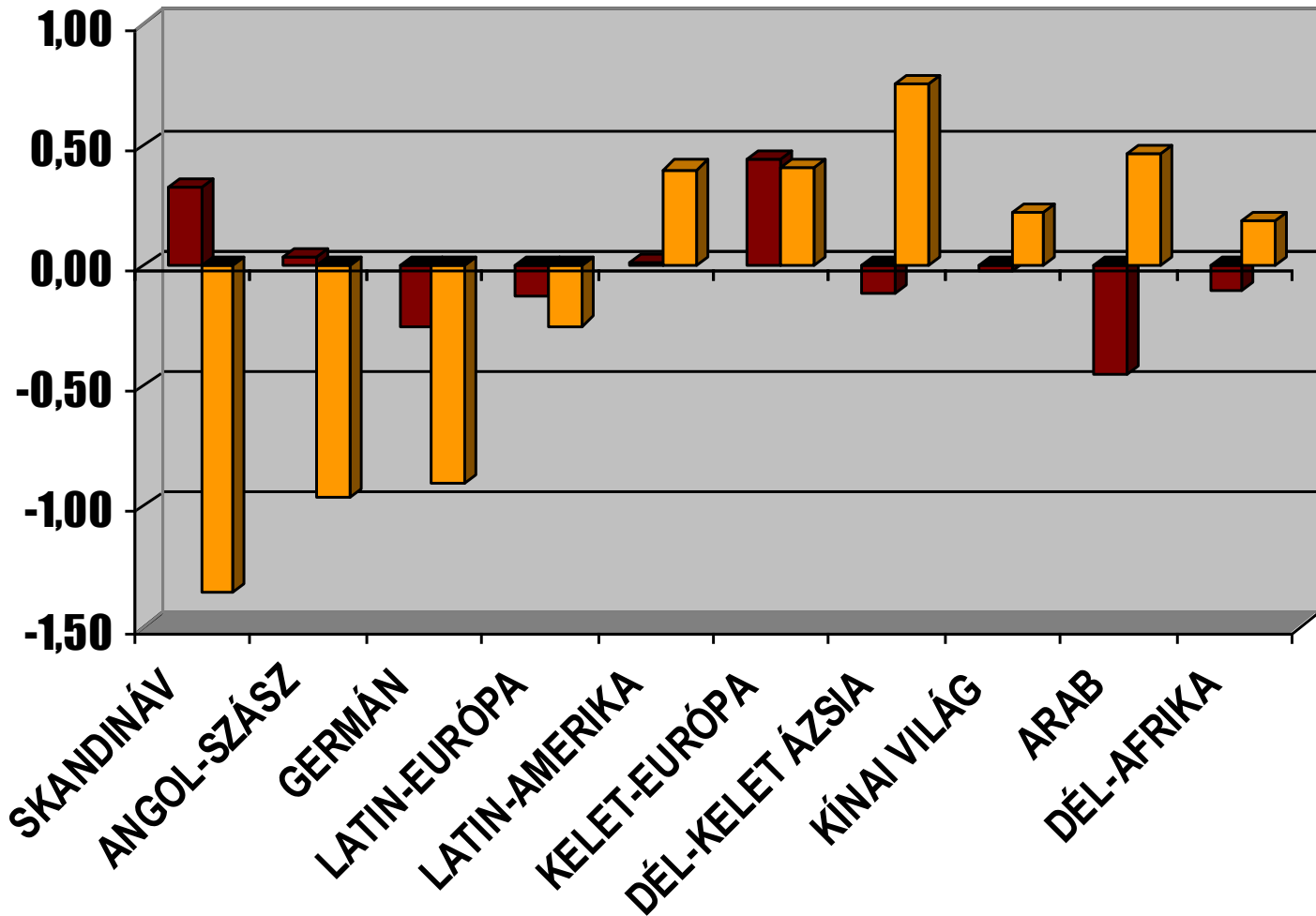
3. főfaktor: Csoport kollektivizmus – Nemi egyenlőség /neg/.

A főfaktor a variancia 16%-át magyarázza.

Másodlagosan ide tölt: Hatalmi távolság

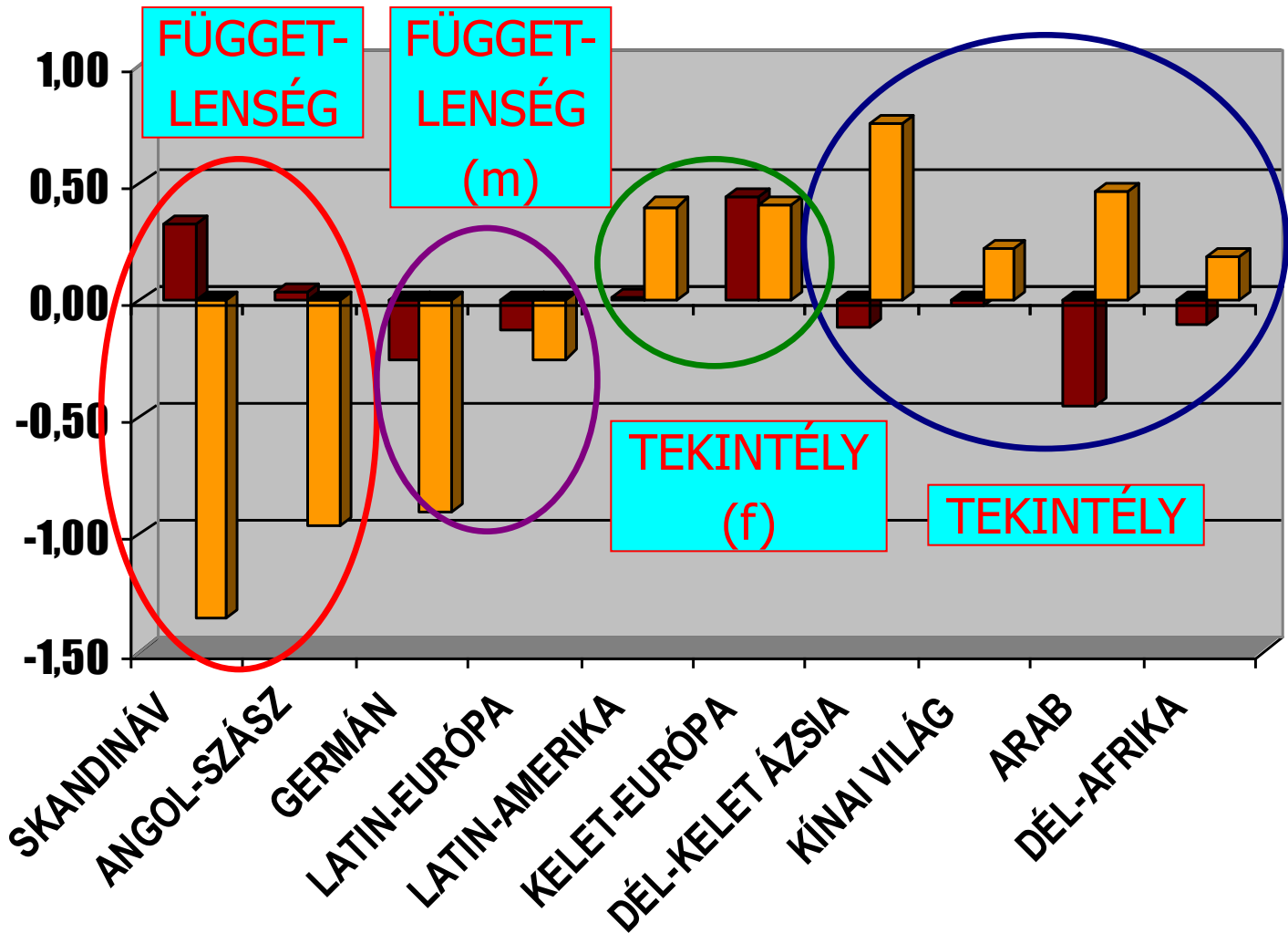
- Bizonyos kultúrákra jellemző, hogy a nemekre jellemző szerepek nem vagy nehezen átjárhatóak, a társadalmi munkamegosztásban elfoglalt helyünket erőteljesen meghatározza a nemek közti születésünktől adott természetes biológiai munkamegosztás, a közösség tagjai ugyanakkor lojálisak szűkebb társas közegükhöz és büszkék arra, hogy annak tagjai. Ezeket összefoglalóan **tekintély-elvű** (autoritás alapú, paternalisztikus) **kultúráknak** nevezhetjük.
- Más kultúrákban a születéskor a nemekre jellemző szerepek nem determinisztikusak, a társadalmi munkamegosztásban ezek a szerepek szabadon átjárhatóak, és a szűkebb közösséghez fűződő kötelek relatíve lazábbak. Ezeket a kultúrákat **független** (independens) **kultúráknak** nevezhetjük.

3. FŐFAKTOR: Tekintély-Függetlenség (Nemi egyenlőség – Csoport-kollektivizmus)

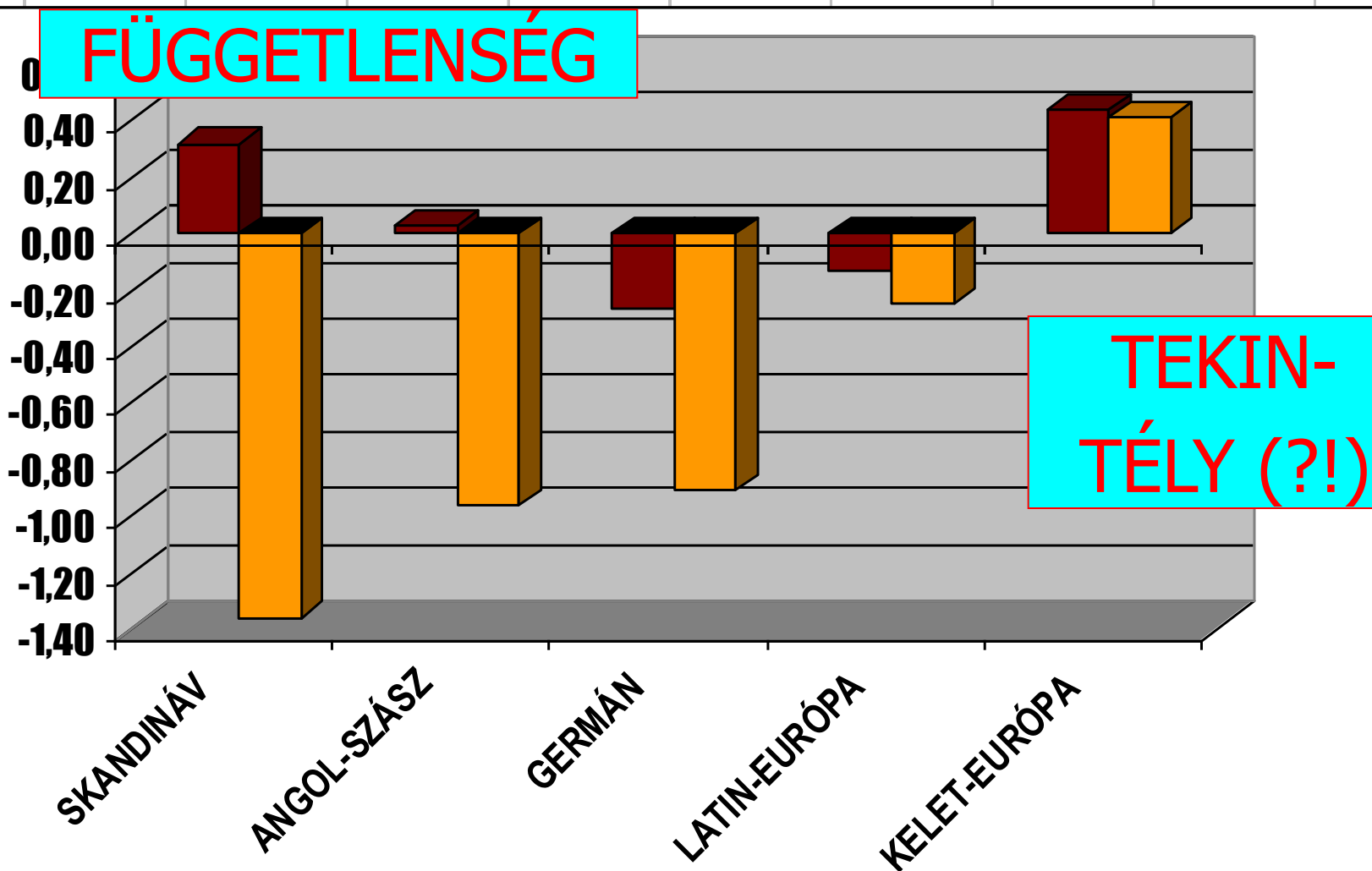

3. FŐFAKTOR: Tekintély-Függetlenség

(Nemi egyenlőség – Csoport-kollektívizmus)

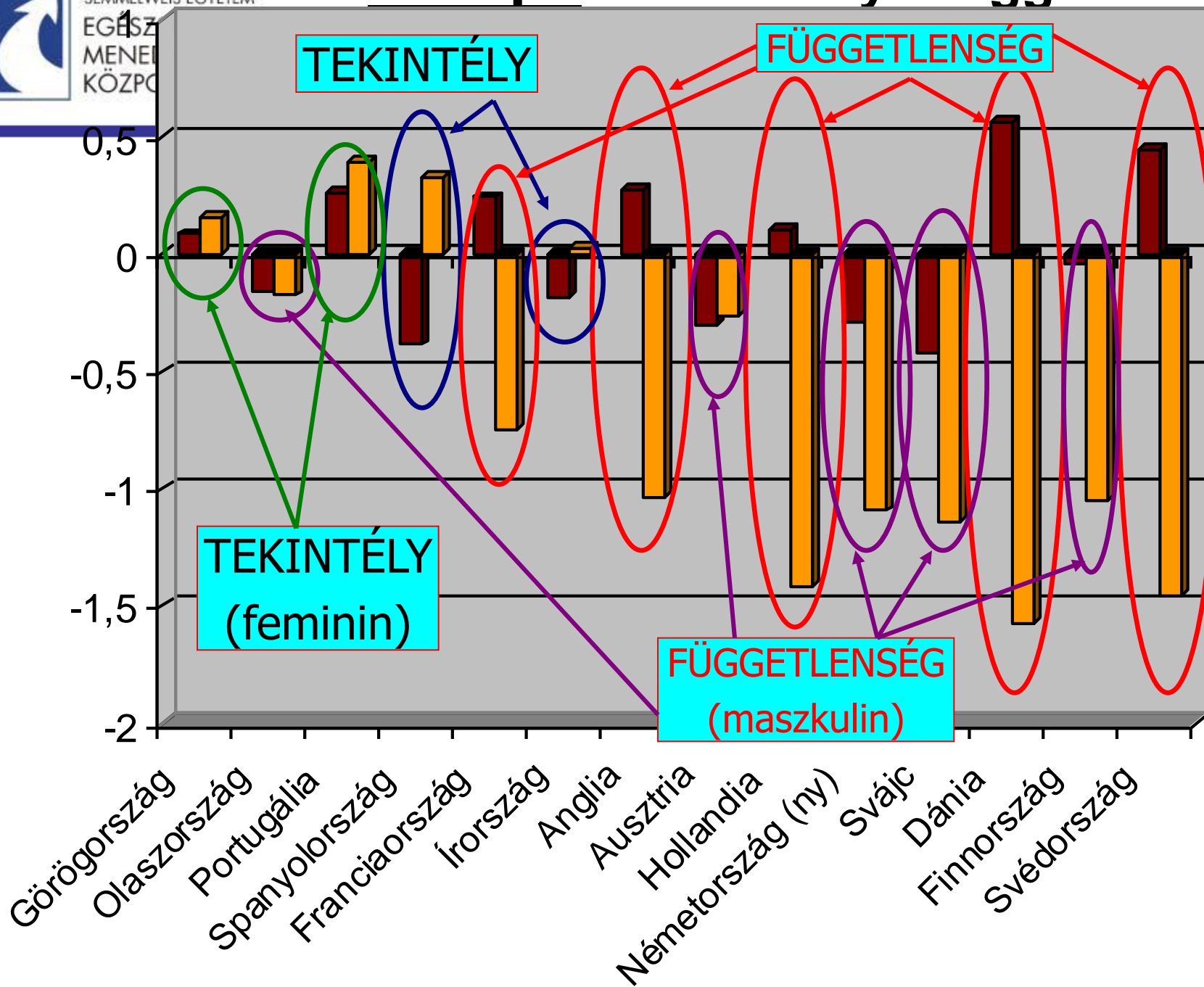
3. FŐFAKTOR: **Tekintély-Függetlenség** (Nemi egyenlőség – Csoport-kollektívizmus)

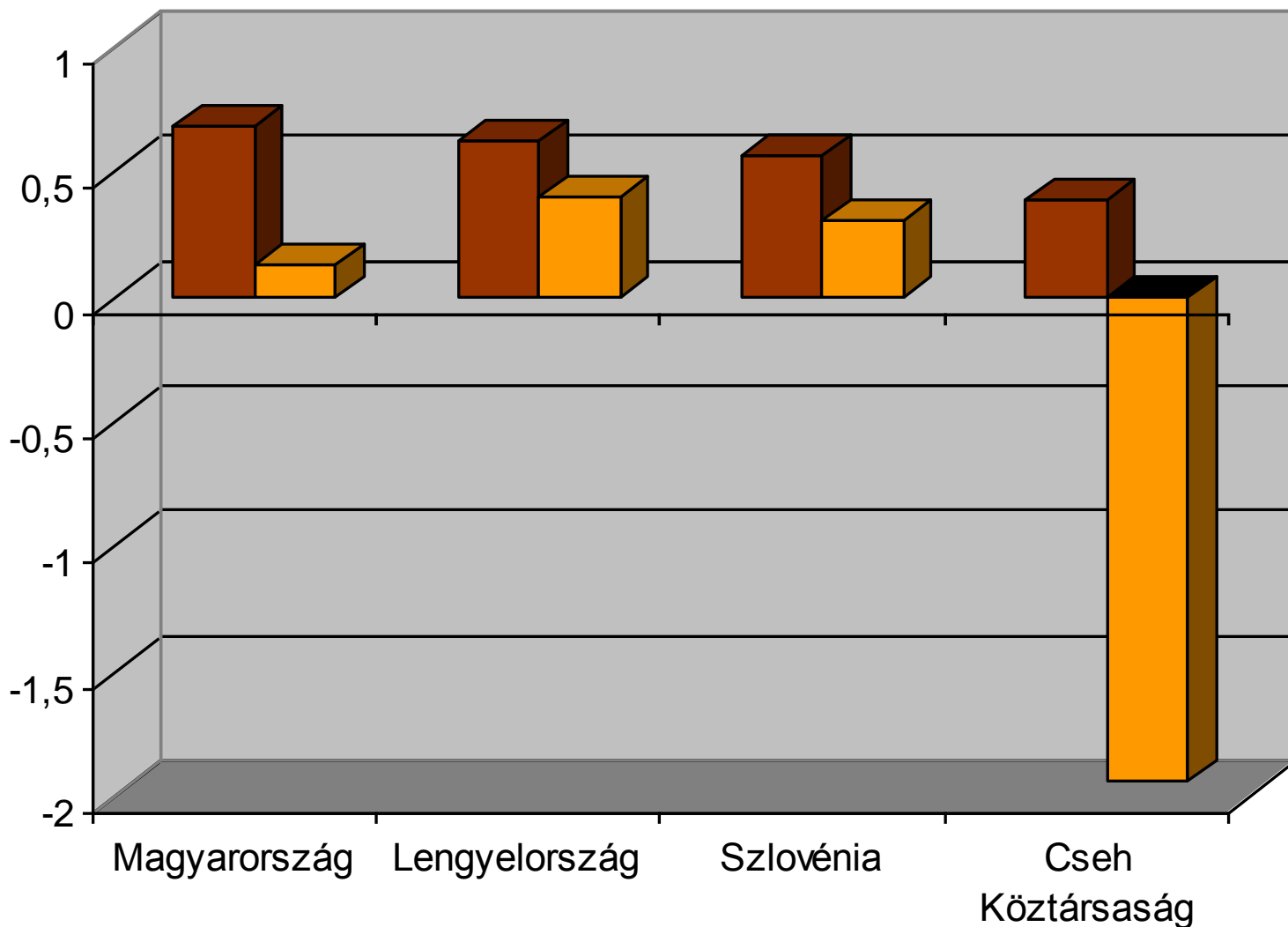
Európa: Tekintély- Függetlenség

SEMMEWEIS EGYETEM
EGÉSZSÉG-
MENEK
KÖZPONT

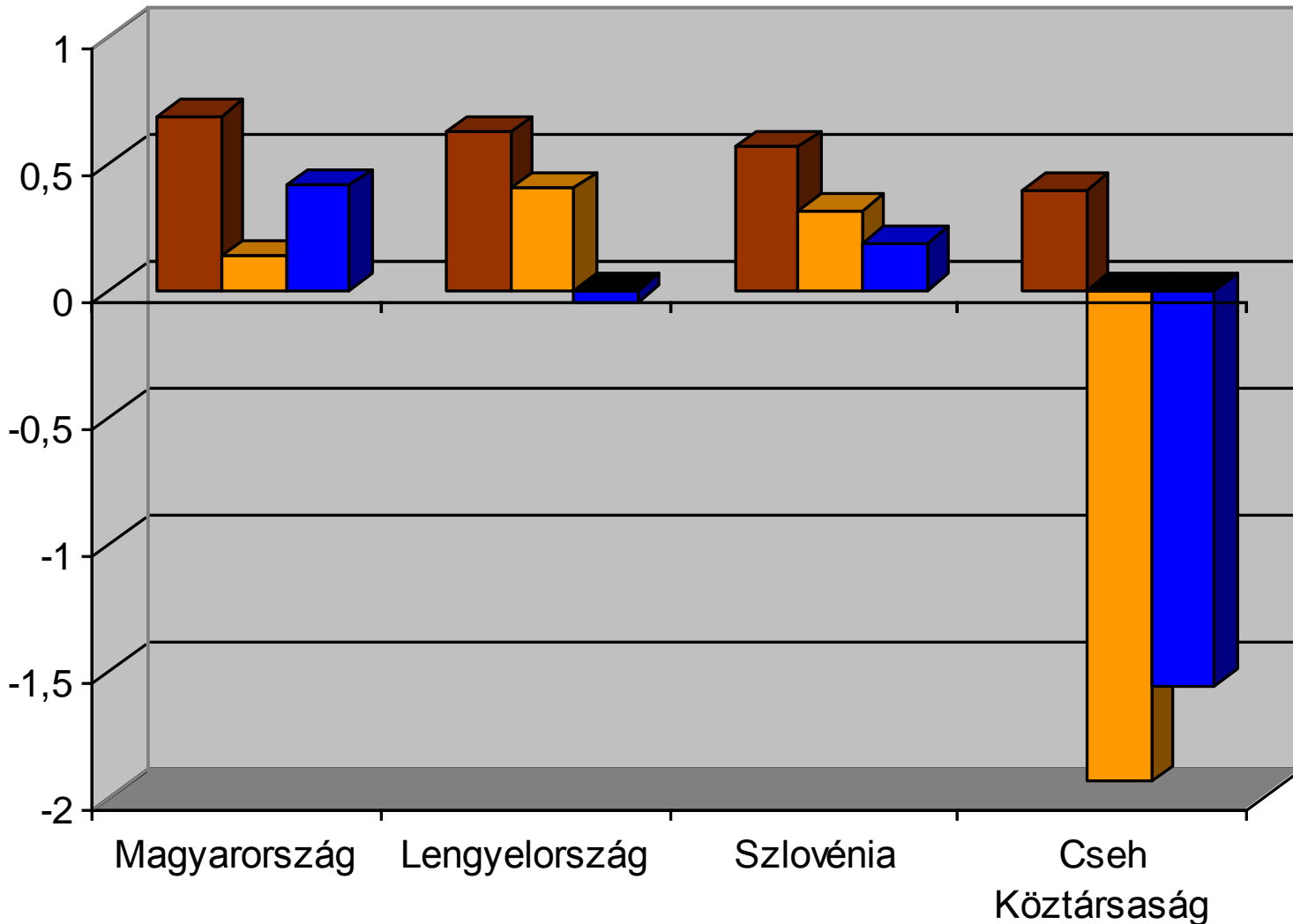
Csatlakozók: **Tekintély (de: feminin?!)**

**DE
CSEHEK:
függet-
len!!**

CSATLAKOZÓK: Tekintély (!?)

**DE
CSEHEK:
függet-
len!!**

Kapcsolat a kultúra változók és a gazdasági fejlettség mutatószámok között

A GLOBE monográfia eredményei

A társadalmi fejlettséget két fő mutatószám-
rendszerrel reprezentálták:

- a *Gazdaság egészségességével* (Economic Health), és az
- *Életminőséggel* (Human Condition).

Gazdaság egészségessége

- Gazdasági konjunktúra (Economic Prosperity) – az ENSZ Fejlesztési Programja által kiadott Human Development Reportban és az IMD (International Institute for Management Development) által évente publikált World Competitiveness Report néhány változójából állították össze,
- Gazdasági termelékenység (Economic Productivity) – a Világbank által kiadott World Development Indicators kiadványból kölcsönzött mutató
- A gazdasági konjunktúra kormányzati támogatása (Government Support for Prosperity) - az IMD (International Institute for Management Development) által publikált World Competitiveness Report egyik mutatója
- A versenyképesség társadalmi támogatása (Societal Support for Competitiveness – ugyancsak az IMD (International Institute for Management Development) által publikált World Competitiveness Report egyik mutatója
- Versenyképesség index – A Világgazdasági Fórum (World Economic Forum) által kiadott Global Competitiveness Ranking (GCR) mutatószáma

A gazdasági egészségesség mutatószámai és a GLOBE társadalmi gyakorlat kultúra-változói közötti kapcsolat (House, 2004, 38-39.o.)

GLOBE Társadalmi gyakorlat	Economic Prosperity	Economic productivity	Government Support for Prosperity	Societal Support for Competitiveness	World Competitiveness Index
n=GLOBE rész minta	n=57		n=40	n=40	n=41
Bizonytalanság kerülés	0,60**		0,74**	0,44**	0,60**
Jövőorientáció	0,54**		0,63**	0,48**	0,62**
Teljesítmény orientáció	0,29*		0,50**	0,58**	0,61**
Hatalmi távolság	-0,53**		-0,65**	-0,47**	-0,53**
Humánorientáció					
Rámenősség					
Intézményi kollektívizmus	0,33*		0,36*		0,40**
Csoport kollektívizmus	-0,78**		-0,67**		-0,45**
Nemi egyenlőség					

* $p < 0,05$, ** $p < 0,01$ (csak a szignifikáns korrelációk szerepelnek a táblázatban)

- Társadalmi egészség (Societal Health) – az IMD (International Institute for Management Development) által évente publikált World Competitiveness Report egyik összetevőjeként mért mutató,
- Emberi egészség (Human Health) – a GLOBE kutatócsoportja által kidolgozott mutató (az egy főre jutó orvosok és nővérek száma, illetve a csecsemők túlélési esélye alapján számolják)
- Várható élettartam (Life expectancy) - az ENSZ Fejlesztési Programja által kiadott Human Development Reportban közölt mutató
- Általános megelégedettség (General satisfaction) – a fentebb már ismertetett Inglehart féle World Values Survey (WVS) összetevőiből (V10, V11, V65, V82, V165, V213 kérdések) képzett összetett mutató
- Pszichológiai egészségesség (Psychological Health) – ugyancsak a World Values Survey (WVS 1993) összetevőiből (V85, V87, V89, V82, V91 kérdések) képzett összetett mutató
- Human Development Index - az ENSZ Fejlesztési Programja által kiadott Human Development Reportban közölt életminőséget tükröző összetett mutató

Az életminőség mutatószámai és a GLOBE társadalmi gyakorlat kultúra-változói közötti kapcsolat (House, 2004, 40-41.o.)

GLOBE Társadalmi gyakorlat	Societal Health	Human Health	Life Expectancy	General Satisfaction	Psychological Health	Human Development Index (HDI)
n=GLOBE rész minta	n=40		n=56	n=38		
Bizonytalanság kerülés	0,76**		0,28*	0,63**		0,28*
Jövőorientáció	0,70**			0,56**		
Teljesítmény orientáció	0,53**			0,40*		
Hatalmi távolság	-0,62**		-0,33**	-0,48**		-0,36**
Humánorientáció			-0,35**			-0,37**
Rámenősség						
Intézményi kollektívizmus						
Csoport kollektívizmus	-0,60**		-0,45**	-0,69**		-0,56**
Nemi egyenlőség						0,29*

* $p < 0,05$, ** $p < 0,01$ (csak a szignifikáns korrelációk szerepelnek a táblázatban)

A GDP, a Corruption Perception Index és a GLOBE társadalmi gyakorlat kultúra-változói közötti kapcsolat

GLOBE	GDP 1995	CPI (1995-2005)
n=GLOBE rész minta	n=60	n= 40 (1995) – 61 (2005)
Társadalmi gyakorlat		
Bizonytalanság kerülés	0,603**	
Jövőorientáció	0,523**	
Teljesítmény orientáció	0,301*	
Hatalmi távolság	-0,422**	
Humánorientáció	-0,31*	
Rámenőség		
Intézményi kollektívizmus		
Csoport kollektívizmus	-0,74**	-0,44**
Nemi egyenlőség		

* $p < 0,05$, ** $p < 0,01$ (csak a szignifikáns korrelációk szerepelnek a táblázatban)

A World Competitiveness Index (2005) és a kultúra- változók közötti kapcsolat

A World Competitiveness Index értelmezése

A World Competitiveness a közgazdasági elmélet tények és politikák elemzésén alapuló olyan területe, amely formálja a nemzetek azon képességét, hogy megteremtsék és megőrizték vállalataiknak a fenntartható környezetet az értékteremtéshez, népüknek pedig a jóléthez.

„World Competitiveness is a field of economic theory, which analyzes the facts and policies that shape the ability of a nation to create and maintain an environment that sustains more value creation for its enterprises and more prosperity for its people.”

IMD World Competitiveness Yearbook 2006, p. 15.

A World Competitiveness Index mérése, összetétele

Gazdasági teljesítmény (Economic Performance)

- A hazai gazdaság makro-gazdasági értékelése
- 5 kompozit mutatószám, 77 elemi mutatószám

Kormányzati hatékonyság (Government Efficiency)

- Annak mértéke, hogy a kormányzati politikák mennyire iránymutatóak a versenyképesség szempontjából
- 5 kompozit mutatószám, 72 elemi mutatószám

Üzleti hatékonyság (Business Efficiency)

- Annak a mértéke, hogy a vállalatok teljesítőképessége mennyire innovatív, profitábilis, és felelős
- 5 kompozit mutatószám, 68 elemi mutatószám

Infrastruktúra

- Annak a mértéke, hogy az alapvető, a technológiai, a tudományos és a humán erőforrások mennyiben szolgálják az üzleti szféra szükségleteit.
- 5 kompozit mutatószám, 95 elemi mutató

A GLOBE társadalmi gyakorlat kultúra-változók és a World Competitiveness Index (2005) összefüggései

GLOBE Társadalmi gyakorlat	World Competitiveness Index 2005	WCI 1 Gazdasági teljesítmény 2005	WCI 2 Kormányzati hatékonyság 2005	WCI 3 Üzleti hatékonyság 2005	WCI 4 Infrastruktúra 2005
n=GLOBE rész minta	n=44	n=44	n=44	n=44	n=44
Bizonytalanság kerülés	0,69**	0,59**	0,70**	0,56**	0,59**
Jövőorientáció	0,66**	0,46**	0,60**	0,64**	0,50**
Teljesítmény orientáció	0,57**	0,56**	0,60**	0,56**	
Hatalmi távolság	-0,62**	-0,36*	-0,62**	-0,57**	-0,51**
Humánorientáció					
Rámenőség					
Intézményi kollektívizmus	0,35*		0,45**	0,36*	
Csoport kollektívizmus			-0,46**	-0,45**	-0,69**
Nemi egyenlőség					

* p < 0,05, ** p < 0,01 (csak a szignifikáns korrelációk szerepelnek a táblázatban)

Nincs egyetlen kultúra „siker képlet”: 10 kulturális klaszter – 5 mintázat

Klaszter/Ország	Fejlődés - Státusz	Versengés - Kooperáció	Tekintély - Függetlenség	Mintázat
Angol-szász	Fejlődés	Kooperáció (De: asszertív)	Függetlenség	1. minta
Észak-Európa	Fejlődés	Kooperáció	Függetlenség	1. minta
Germán	Fejlődés	Versengés	Függetlenség (maszkulin)	2/a minta
Latin-Európa	Fejlődés/Státusz	Versengés	Függetlenség (maszkulin)	2/b minta
Kelet-Európa	Státusz	Versengés	Tekintély (feminin)	3. minta
Latin-Amerika	Státusz	Versengés	Tekintély	3. minta
Dél-Kelet Ázsia	Fejlődés (De: bizonytalanság és hatalom)	Kooperáció	Tekintély	4/a minta
Kínai világ	Fejlődés	Kooperáció (De: nem humánorientált)	Tekintély	4/b minta
Dél-Afrika	Fejlődés (De: hatalom)	Kooperáció	Tekintély	4/c minta
Arab	Státusz	Kooperáció	Tekintély	5. minta

Nincs egyetlen kultúra „siker képlet”: 10 kulturális klaszter – 5 mintázat

Klaszter/Ország	Fejlődés - Státusz	Versengés - Kooperáció	Tekintély - Függetlenség	Mintázat
Angol-szász	Fejlődés	Kooperáció (De: asszertív)	Függetlenség	1. minta
Észak-Európa	Fejlődés	Kooperáció	Függetlenség	1. minta
Germán	Fejlődés	Versengés	Függetlenség (maszkulin)	2/a minta
Latin-Európa	Fejlődés/Státusz	Versengés	Függetlenség (maszkulin)	2/b minta
Kelet-Európa	Státusz	Versengés	Tekintély (feminin)	3. minta
Latin-Amerika	Státusz	Versengés	Tekintély	3. minta
Dél-Kelet Ázsia	Fejlődés (De: bizonytalanság és hatalom)	Kooperáció	Tekintély	4/a minta
Kínai világ	Fejlődés	Kooperáció (De: nem humánorientált)	Tekintély	4/b minta
Dél-Afrika	Fejlődés (De: hatalom)	Kooperáció	Tekintély	4/c minta
Arab	Státusz	Kooperáció	Tekintély	5. minta

Klaszter/Ország	Fejlődés - Státusz	Versengés - Kooperáció	Tekintély - Függetlenség	Mintázat
Angol-szász	Fejlődés	Kooperáció (De: asszertív)	Függetlenség	
Franciaország	Fejlődés	Kooperáció	Tekintély	Távol-keleti minta
Anglia	Fejlődés	Versengő	Függetlenség	Germán minta
Észak-Európa	Fejlődés	Kooperáció	Függetlenség	
Dánia	Fejlődés	Kooperáció	Függetlenség	
Finnország	Fejlődés	Kooperáció	Függetlenség	
Svédország	Fejlődés	Kooperáció	Függetlenség	
Germán	Fejlődés	Versengés	Függetlenség (maszk.)	
Svájc	Fejlődés	Versengés	Függetlenség (maszk.)	
Hollandia	Fejlődés	Kooperáció	Függetlenség	Angol-szász minta
Ausztria	Fejlődés	Versengés	Függetlenség (maszk.)	
Németország (K)	Fejlődés	Versengés	Függetlenség (maszk.)	
Németország (Ny)	Fejlődés	Versengés	Függetlenség (maszk.)	
Latin-Európa	Fejlődés/Státusz	Versengés	Függetlenség (maszk.)	
Svájc (fr)	Fejlődés	Versengés	Függetlenség (maszk.)	Germán minta
Franciaország	Státusz	Versengés	Függetlenség	
Spanyolország	Státusz	Versengés	Tekintély	
Portugália	Státusz	Versengés	Tekintély (fem)	
Olaszország	Státusz	Versengés	Függetlenség (maszk.)	
Kelet-Európa	Státusz	Versengés	Tekintély (fem.)	
Magyarország	Státusz	Versengés	Tekintély (fem.)	
Görögország	Státusz	Versengés	Tekintély (fem.)	
Szlovénia	Státusz	Versengés (De: nem asszertív)	Tekintély (fem.)	
Oroszország	Státusz	Versengés	Tekintély (fem.)	
Lengyelország	Státusz	Kooperatív (de asszertív)	Tekintély (fem.)	~ Távol-kelet (!?)
Románia	Státusz	Versengés	Tekintély (fem.)	
Cseh Köztársaság	Fejlődés(De:jelen)	Kooperáció (De: individuális)	Független	Angol-szász minta

Kulturális mintázat és verseny- képesség mintázat (10 klaszter)

Klaszter/Ország	F-S	V-K	T-Fg	Mintázat	WCI	Makro	Kormány	Business	Infra
Angol-szász	F	K	Fg	1.					
Észak-Európa	F	K	Fg	1.					
Germán	F	V	Fg (m)	2/a					
Latin-Európa	F/S	V	Fg (m)	2/b					
Kelet-Európa	S	V	T (f)	3.					
Latin-Amerika	S	V	T	3.					
Dél-Kelet Ázsia	F	K	T	4.					
Kínai világ	F	K	T	4.					
Dél-Afrika	F	K	T	4.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Arab	S	K	T	5.					

Klaszter/Ország	F-S	V-K	T-Fg	WCI	Makro	Kormány	Business	Infra
Angol-szász	F	K	Fg					
 MENEDZSERKÉPZŐ KÖZPONT Anglia	F	K	T					
	F	V	Fg					
Észak-Európa	F	K	Fg					
Dánia	F	K	Fg					
Finnország	F	K	Fg					
Svédország	F	K	Fg					
Germán	F	V	Fg (m)					
Svájc	F	V	Fg (m)					
Hollandia	F	K	Fg					
Ausztria	F	V	Fg (m)					
Németország	F	V	Fg (m)					
Latin-Európa	F/S	V	Fg (m)					
Svájc (fr)	F	V	Fg (m)					
Franciaország	S	V	Fg					
Spanyolország	S	V	T					
Portugália	S	V	T (fem)					
Olaszország	S	V	Fg (m)					
Kelet-Európa	S	V	T (f)					
Magyarország	S	V	T (f)					
Görögország	S	V	T (f)					
Szlovénia	S	V	T (f)					
Oroszország	S	V	T (f)					
Lengyelország	S	K	T (f)					
Románia	S	V	T (f)					
Cseh Köztársaság	F	K	F					

Néhány tanulság (konklúzió)

- **Status quo** orientált kultúra nincs a felső harmadban
- Egyelőre **Tekintélyelvű** kultúra sincs a felső harmadban
- A **Tekintélyelvű** kultúráknál az infrastruktúra általában versenyhátrány
- A **Status quo** és **Tekintélyelvű** együttállásával jellemezhető kulturális mintázat gyakorlatilag garantált alsó harmadba kerülést jelent

Supplement slides

A GLOBE kutatás kultúra definíciója

*„A **kultúra** a közösség tagjainak közös tapasztalatokból származó és generációkon keresztül átöröklődő, a közösség valamennyi tagja által osztott motivációinak, értékeinek, meggyőződéseinek, identitásainak és a lényeges események közös értelmezéseinek vagy jelentéseinek összessége. [∗]”*

(House et al., 2004, 15. old.)

[∗] “For Project GLOBE culture is defined as *shared motives, values, beliefs, identities, and interpretations or meanings of significant events that result from common experiences of members of collectives that are transmitted across generations. It is important to note that these are psychological attributes and that this definition can be applied at both the societal and organizational levels of analysis.*”

A WCI 1. Gazdasági teljesítmény (Economic Performance) kompozit mérőszámok és a társadalmi gyakorlat kultúraváltozók összefüggése

GLOBE Társadalmi gyakorlat	WCI 1 Economic Performance 2005	WCI 1-1 Domestic Economy 2005	WCI 1-2 International Trade 2005	WCI 1 3 International Investment 2005	WCI 1-4 Employment 2005	WCI 1-5 Prices 2005
n=GLOBE rész minta	n=44	n=44	n=44	n=44	n=44	n=44
Bizonytalanság kerülés	0,59**	0,41**	0,39**		0,38*	
Jövőorientáció	0,46**	0,32*			0,37*	
Teljesítmény orientáció	0,56**				0,57**	
Hatalmi távolság	-0,36*	-0,31*		-0,33*		
Humánorientáció					0,39*	
Rámenősség						
Intézményi kollektívizmus					0,35*	
Csoport kollektívizmus				-0,32*		
Nemi egyenlőség						

* $p < 0,05$, ** $p < 0,01$ (csak a szignifikáns korrelációk szerepelnek a táblázatban)

A WCI 2. Kormányzati hatékonyság (Government Efficiency) kompozit mérőszámok és a társadalmi gyakorlat kultúraváltozók összefüggése

GLOBE Társadalmi gyakorlat	WCI 2 Govern- ment Efficiency 2005	WCI 2-1 Public Finance 2005	WCI 2-2 Fiscal Policy 2005	WCI 2-3 Institu- tional Frame- work 2005	WCI 2-4 Busi-ness Legis- lation 2005	WCI 2-5 Societal frame- work 2005
n=GLOBE részmintá	n=44	n=44	n=44	n=44	n=44	n=44
Bizonytalanság kerülés	0,70**	0,41**		0,67**	0,59**	0,71**
Jövőorientáció	0,60**			0,61**	0,54**	0,49**
Teljesítmény orientáció	0,60**	0,41**	0,56**	0,49**	0,46**	0,32*
Hatalmi távolság	-0,62**	-0,42**		-0,57**	-0,55**	-0,54**
Humánorientáció			0,47**			
Rámenősség						
Intézményi kollektívizmus	0,45**	0,47**	0,39**	0,38*		
Csoport kollektívizmus	-0,46**		0,31*	-0,48**	-0,54**	-0,66**
Nemi egyenlőség						

* p < 0,05, ** p < 0,01 (csak a szignifikáns korrelációk szerepelnek a táblázatban)

A WCI 3. Üzleti hatékonyság (Business Efficiency) kompozit mérőszámok és a társadalmi gyakorlat kultúraváltozók összefüggése

GLOBE Társadalmi gyakorlat	WCI 3 Business Efficiency 2005	WCI 3-1 Productivity and Efficiency 2005	WCI 3-2 Labor Market 2005	WCI 3-3 Finance 2005	WCI 3-4 Management Practices 2005	WCI 3-5 Attitudes and Values 2005
n=GLOBE részminta	n=44	n=44	n=44	n=44	n=44	n=44
Bizonytalanság kerülés	0,56**	0,51**	0,21*	0,67**	0,54**	0,38*
Jövőorientáció	0,64**	0,42**	0,33**	0,66**	0,61**	0,52**
Teljesítmény orientáció	0,56**		0,41**	0,50**	0,52**	0,56**
Hatalmi távolság	-0,57**	-0,50**		-0,62**	-0,62**	-0,49**
Humánorientáció						0,36*
Rámenősség						
Intézményi kollektívizmus	0,36*		0,25*		0,35*	0,43**
Csoport kollektívizmus	-0,45**	-0,57**		-0,67**	-0,56**	
Nemi egyenlőség						

* $p < 0,05$, ** $p < 0,01$ (csak a szignifikáns korrelációk szerepelnek a táblázatban)

A WCI 4. Infrastruktúra (Infrastructure) kompozit mérőszámok és a társadalmi gyakorlat kultúraváltozók összefüggése

GLOBE Társadalmi gyakorlat	WCI 4 Infra- structure 2005	WCI 4-1 Basic Infra- structure 2005	WCI 4 2 Techno- logical Infra- structure 2005	WCI 4-3 Scientific Infra- structure 2005	WCI 4-4 Health and Environ- ment 2005	WCI 4-5 Educa- tion 2005
n=GLOBE részminta	n=44	n=44	n=44	n=44	n=44	n=44
Bizonytalanság kerülés	0,59**	0,59**	0,52**	0,57**	0,64**	0,44**
Jövőorientáció	0,50**	0,49**	0,58**	0,47**	0,47**	0,34*
Teljesítmény orientáció		0,41**	0,48**	0,30*		
Hatalmi távolság	-0,51**	-0,44**	-0,48**	-0,46**	-0,46**	-0,55**
Humánorientáció					-0,32*	
Rámenősség						
Intézményi kollektívizmus			0,32*			
Csoport kollektívizmus	-0,69**	-0,56**	-0,53**	-0,63**	-0,76**	-0,67**
Nemi egyenlőség						